

FEMEIA. DREPTURILE FEMEII

Fiodor Alexandru
Conducător științific: Roșca Veronica

Universitatea Tehnică a Moldovei

Egalitatea sexelor este ceva nou în istorie, o știm cu toții. Timp de mii de ani, femeile au fost considerate inferioare bărbaților, și numai de câteva zeci de ani încoace a fost luată în serios problema egalității de șanse. Discriminarea femeilor persistă în multe societăți contemporane, inclusiv și în Republica Moldova, unde acest fenomen preia diferite forme. Totuși trebuie de ținut minte că procesul de democratizare a oricărei societăți poate să se desfășoare cu succes doar în cazul, în care se implică întreaga societate, când participă în egală măsură și femeile, și bărbații. Statutul femeii și rolul pe care îl ocupă ea în viața comunității reprezintă așadar unul din indicii cei mai importanți ai nivelului de dezvoltare al societății contemporane.

Femeia, drepturile femeii, mișcări feministe, lege, egalitate.

Femeia de azi este rezultatul a sute de ani de perfecționare. De-a lungul timpului, urmașele Evei au reușit să dovedească chiar și celor mai misogine gândiri că sunt capabile nu doar în treburile casei și creșterea copiilor. Spre exemplu, abia în secolul XX femeile și-au câștigat dreptul de a vota, și abia după cel de-al doilea război mondial au început să se ia măsuri efective pentru interzicerea discriminării lor în raport cu bărbații. La scara mentalităților, cele câteva decenii de egalitate, raportate la cele câteva milenii de inferioritate, înseamnă, probabil, foarte puțin. Știm cu toții că de la drepturi la convingeri e cale foarte lungă. Tocmai de aceea, nu cred că ar fi bine să ne amăgim prea mult cu satisfacția realizărilor trecute, chiar și în societățile care se pretind a fi tare civilizate. În ziua de azi, femeile lucrează, au slujbe, conduc întreprinderi, mașini sau avioane, fac studii, își construiesc cariere, și în general muncesc cot la cot cu bărbații. Pe de altă parte, însă, fiind vorba de o epocă de tranziție, s-au păstrat și vechile obiceiuri. Femeile sunt în continuare percepute ca principale responsabile în îngrijirea căminului și a copiilor. Ele sunt, în majoritate, cele care gătesc, spală, fac curățenie, cresc copiii... Cu alte cuvinte, noul rol al femeii, de colegă și egală a bărbatului, în loc să-l înlocuiască pe cel vechi, de ființă domestică supusă, n-a făcut decât să i se adauge. Femeile, de fapt, nu au trecut de la statutul de gospodină la cel de salariată, ci au rămas cu amândouă pe cap. Nu au schimbat un rol pe altul, ci trebuie să le joace pe amândouă, chiar dacă nu vor asta întotdeauna. În general, în Republica Moldova, femeile sunt supuse unei duble discriminări. În primul rând în calitate de cetățean al țării și în cel de-al doilea rând ca femeie. Datele statistice arată că femeile sunt angajate în sectoarele cu cele mai mici salarii, iar femeile care revin din concediile de îngrijire a copiilor, sunt egale în posibilități cu persoanele care au fost eliberate din închisori. De asemenea, sunt încălcate drepturile femeilor care îngrijesc singure de un copil. Aici putem vorbi și despre sănătatea femeii însărcinate, unde de asemenea nu sunt respectate toate drepturile. Uitați-vă câte cazuri de anemie la femeile gravide sunt înregistrate și suntem neputincioși în a soluționa problema. Un alt aspect ține de reprezentarea femeii la luarea deciziilor. Comitetul ONU pentru drepturile femeii, unde Republica Moldova a prezentat un raport, ne-a atenționat asupra faptului că femeile sunt sub-reprezentate politic și aceasta reprezintă o situație discriminatorie. Mai putem vorbi și despre fenomenele perioadei de tranziție și cazurile multiple de trafic de persoane, care în proporție de 80-90 la sută afectează femeile. De asemenea, violența în familie este ca la ea acasă, în majoritatea absolută a cazurilor victimele fiind femeile și copiii. Cu regret trebuie de constatat că în Republica Moldova drepturile femeii sunt încălcate. Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați asigură egalitatea de șanse între femei și bărbați în următoarele domenii:

- *accesul egal la ocuparea funcțiilor publice*

Legea prevede că în cazul înaintării condițiilor pentru ocuparea de funcții publice centrale și locale "este necesar ca să fie asigurate șanse egale de participare la concurs pentru femei și bărbați. Conducătorii autorităților administrației publice centrale și locale sînt obligați să asigure accesul egal la ocuparea unei funcții publice în conformitate cu exigențele profesionale, fără diferențiere după criteriul de sex a pretendenților. Nu se permite anunțarea și organizarea de concursuri numai pentru persoane de un anumit sex."

- *egalitatea de șanse în domeniul electoral și în activitatea partidelor:*

Conform legii, partidele și alte organizații social-politice sînt obligate să contribuie la asigurarea egalității de drepturi și de șanse între membrii săi femei și bărbați prin asigurarea reprezentării lor în organele de conducere și în listele de candidați fără discriminare după criteriul de sex.

- *egalitatea de șanse în mass-media*

Mass-media este obligată să contribuie la promovarea principiului egalității între femei și bărbați. Orice discursuri și materiale publice care prezintă imaginea femeilor sau a bărbaților în manieră de umilință a demnității lor se consideră inadmisibile și se contracarează.

- *accesul egal la sănătate*

Este interzisă orice formă de discriminare după criteriul de sex în ceea ce privește accesul femeilor și al bărbaților la toate nivelele de asistență medicală și la programele de prevenire a îmbolnăvirilor și de promovare a sănătății.

- *egalitatea de șanse la educație*

Instituțiile de învățământ și educație sunt obligate să asigure egalitatea între femei și bărbați prin asigurarea accesului lor egal la educație și instruire, prin asigurarea egalității în cadrul procesului de educație și instruire propriu-zis, inclusiv la evaluarea în condiții egale a cunoștințelor acumulate. Instituțiile de învățământ și educație trebuie de asemenea să asigure egalitatea de șanse în activitatea didactică și științifico-didactică, cât și în elaborarea de materiale didactice și programe de studii. Instituțiile de învățământ și educație nu pot stabili principii de admitere bazate pe restricții directe ori indirecte după criteriul de sex. Totuși, legea permite o derogare de la acest principiu general, conform căruia statul, prin intermediul instituțiilor de învățământ și educație, poate să întreprindă acțiuni afirmative de promovare a participării echilibrate a femeilor și bărbaților la exercitarea profesiilor specifice unde se atestă supraprezentarea persoanelor de un anumit sex.

Femeile sînt, în general, implicate în activități profesionale mai puțin calificate și, deci, mai slab remunerate, decât bărbații. De aceea nu este întâmplător faptul că salariu mediu plătit femeilor este adeseori mai scăzut decât cel plătit bărbaților. Se mai întîlnesc cazuri de diviziune a muncii în funcție de categoria de sex, fiind fixată în tradiții și în cultura patriarhală. Un exemplu de discriminare a femeii este prevederea din articolul 14 al Codului Familiei, care spune că vârsta matrimonială minimă este de 18 ani pentru bărbați și 16 ani pentru femei. O astfel de prevedere este discriminatorie față de fete, din simplul motiv că în conformitate cu standardele internaționale și a legislației naționale se consideră copiii persoanele ce nu au atins vârsta de 18 ani. În așa fel, această prevedere poate afecta starea psihică și de sănătate a fetelor. Asemenea exemple relevă faptul că principiul egalității gender încă nu este integrat definitiv în realitatea juridică a Republicii Moldova. Asigurarea protecției drepturilor femeilor în Republica Moldova s-a început odată cu ratificarea de către țara noastră în 1994 a Convenției cu privire la Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare față de Femei (CEDAW). Conform acestui document, lichidarea discriminării față de femei și promovarea egalității genurilor sunt principii de bază ale Națiunilor Unite și constituie obiectul responsabilităților pentru statele membre. Ca urmare a ratificării Convenției, Guvernul Moldovei cât și reprezentanții societății civile prezintă Comitetului privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare față de Femei rapoarte periodice, în care se evaluează implementarea CEDAW. În perioada 7-25 august 2006, Comitetul s-a întrunit pentru cea de-a 36-a sesiune. Raportul alternativ prezentat de către societatea civilă din Moldova descrie principalele realizări ale guvernului, cât și principalele obstacole care mai persistă în asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați. Cu regret în Republica Moldova drepturile femeii sunt încălcate.

Femeile din Statele Unite în sec. XIX organizau și participau la numeroase mișcări reformatoare pentru a îmbunătăți educația, pentru a interzice consumul de alcool și pentru eliberarea sclavilor în perioada dinaintea războiului civil. Într-o perioadă în care nu era considerat că fiind respectabil pentru o femeie să vorbească unui auditoriu mixt, surorile Sarah și Angelina Grimke din Carolina de Sud au vorbit cu curaj despre sclavie la întruniri publice. Unele femei vedeau o asemănare între situația lor și cea a sclavilor. Din punctul lor de vedere ambii trebuiau să fie pasivi, cooperativi și supuși stăpînului, respectiv soțului lor. Multe femei au luptat pentru interzicerea consumului de alcool crezând că soții alcoolici aduceau familia la sapa de lemn. În timpul anilor 1800 femeile au luptat pentru reformarea închisorilor și pentru acordarea ajutorului medical celor care aveau nevoie, iar multe femei au ajutat imigranții să se adapteze vieții de la oraș. Femeile au activat deasemenea pentru reforma agrară și a muncii și pentru controlul sarcinii. Mișcarea feministă din Germania s-a desfășurat la început sub însemnul Revoluției de la 1848. În perioada următoare a Restaurației, femeilor le-au fost retrase unele drepturi fundamentale, precum dreptul de participare la activități în cadrul unor societăți sau de redactare a ziarelor, precum și la orice activitate politică. Astfel, mișcarea feministă a fost înnăbușită. Liberalizarea politică din anii 1860 a condus la înființarea, în 1865, a primei societăți germane a femeilor, "Das Allgemeine Deutsche Frauenverein" (ADF), de către Louise Otto-Peters. Social-democrația germană timpurie a mers mână în mână cu puternica mișcare proletară a femeilor,

a cărei organizatoare a fost [Clara Zetkin](#). Influențată de aceasta, social-democrații au preluat în programul lor principiul dreptului de vot pentru femei. În Germania, dreptul de vot la femei a fost introdus în anul 1918, după pierderea războiului, de către Partidul Social-Democrat. Mișcarea feministă din Anglia a reușit să obțină mai întâi dreptul activ și pasiv de vot la nivelul comitatelor și al nivelelor administrative inferioare (din 1869). Femeile proletare s-au organizat în "Women's Trade Union Provident League". Și ele au aderat mai târziu la principiul dreptului de vot pentru femei. Astfel, așa numita mișcare a sufragetelor a devenit una din cele mai mari mișcări politice din Anglia dinaintea izbucnirii Primului Război Mondial. Și pentru că guvernul liberal nu a reacționat în nici un fel la petițiile acestei mișcări, femeile au apelat la acțiuni spectaculoase și la distrugeri de proporții. Popularitatea de care se bucurau feministe a crescut în urma arestărilor care au urmat acestor acțiuni și a tratamentelor brutale la care au fost supuse sufragetele în închisoare. Izbucnirea Primului Război Mondial a pus însă punct mișcării feministe pentru dobândirea dreptului de vot.

Pe lângă acestea, având în vedere că femeia este o ființă gingașă, acesteia i se cuvine respect și afecțiune, cu atât mai mult când aceasta este mamă, soră, fiică. Un îndemn toate femeile din lume este acela că ele să fie demne, să dea dovadă de educație și caracter ales, să nu se lase îngenunchiate de discriminările întâlnite în practică, să se sustină reciproc, și mai ales, să nu uite niciodată scopul cu care au fost alese de Creator, acela de a fi mame bune pentru copiii lor, soții respectuoase față de partenerii de viață.

Bibliografie:

1. www.cnaa.md
2. www.allmoldova.com
3. www.dadalos.org
4. „Drepturile femeii” de *Iulia Motoc*
5. ”Declarația Drepturilor Femeii și ale Cetățenei” de Olympe de Gouges